

JOSHUA BEN PERAHYAH AND NITTAI THE ARBELITE RECEIVED FROM THEM. JOSHUA BEN PERAHYAH SAYS: PROVIDE THYSELF WITH A TEACHER, AND GET THEE A COMPANION, AND JUDGE EVERY PERSON WITH THE SCALE WEIGHTED IN HIS FAVOR. PROVIDE THYSELF WITH A TEACHER: How so? This teaches that one should provide himself with a single teacher and study with him Scripture and Mishnah, Midrash, Halakha, and Agada. Then the interpretation which the teacher neglected to tell him in the study of Scripture he will eventually tell him in the study of Mishnah; the interpretation which he neglected to tell him in the study of Mishnah he will eventually tell him in the study of Midrash; the interpretation which he neglected to tell him in the study of Midrash he will eventually tell him in the study of Halakha; the interpretation which he neglected to tell him in the study of Halakha he will eventually tell him in the study of Agada. Thus that man remains in one place and is filled with good and blessing.

Rabbi Me'ir used to say: He that studies Torah with a single teacher, to whom may he be likened? To one who had a single field, part of which he sowed with wheat and part with barley, and planted part with olives and part with oak trees. Now that man is full of good and blessing. But when one studies with two or three teachers he is like him who has many fields: one he sows with wheat and one he sows with barley, and plants one with olives and one with oak trees. Now this man's (attention) is divided among many pieces of land, without good or blessing.

א יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלים קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר: עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות. "עשה לך רב" ביצד, מלמד שיעשה לו רב קבוע, וילמד ממנו מקרא ומשנה, מדרש, הלכות ואגדות. טעם שהניח לו במקרא – סוף שיאמר לו במשנה; טעם שהניח לו במדרש – סוף שיאמר לו בהלכות; טעם שהניח לו בהלכות – סוף שיאמר לו בהגדה. נמצא האדם ההוא יושב במקומו ומלא טוב וברכה.

ב היה רבי מאיר אומר: "הלומד תורה מרב אחד למה הוא דומה, לאחד שהיה לו שדה אחת, וזרע מקצתה חטים ומקצתה שעורים ובמקצתה זיתים ובמקצתה אילנות, ונמצא האדם ההוא מלא טובה וברכה. ובזמן שלומד משנים ושלשה, דומה למי שיש לו שדות הרבה: אחת זרע חטין, ואחת זרע שעורים, ונטע אחת זיתים ואחת אילנות; ונמצא אדם ההוא מפזר בין הארצות בלא טוב וברכה."

AND GET THEE A COMPANION: How so? This teaches that a man should get a companion for himself, to eat with him, drink with him, study Scripture with him, study Mishnah with him, sleep with him, and reveal to him all his secrets, the secrets of the Torah and the secrets of worldly things. When two sit studying Torah and one of them makes a mistake [in] a matter of Halakha or of a chapter heading — or says of the unclean that it is clean or of the clean that it is unclean, or of the forbidden that it is permitted or of the permitted that it is forbidden — his companion will correct him. And where do we hear that when his companion corrects him and studies with him they are well rewarded for their labor? It is said, “Two are better than one; because they have a good reward for their labor (Eccl. 4:9).”

When three sit studying Torah the Holy One, blessed be He, accounts it to them as though they made up one band in His sight, as it is said, “It is He that buildeth His upper chambers in the heaven, and hath founded His band upon the earth; He that calleth for the waters of the sea, and poureth them out upon the face of the earth, the Lord is His name (Am. 9: 6).” Thus thou dost learn that three who sit studying Torah are accounted as though they made up one band in the sight of the Holy One, blessed be He.

When two sit studying Torah their reward is stored up on high, as it is said, “Then they that feared the Lord spoke one with another, and the Lord hearkened . . . and a book of remembrance was written before Him, for them that feared the Lord, and that thought upon His name (Mal. 3: 16).” “These are they that feared the Lord:” those who are decisive and say, “Let us go and release the prisoners and ransom the captives”; then the Holy One, blessed be He, provides them with the means to go and act immediately. And these are They that thought upon His name: those who keep deliberating in their hearts and say, “Should we go and release the prisoners and ransom the captives?”; and the Holy One, blessed be He, does not provide them with the means. Then an angel comes and strikes them down.

ג "וקנה לך חבר" פיצוד, מלמד שיקנה האדם חבר לעצמו, שיאכל עמו וישתה עמו ויקרא עמו וישנה עמו וישן עמו ויגלה לו כל סתוריו: סתר תורה וסתר דרך-ארץ; שכשיושבין ועוסקין בתורה, וטעה אחר מהם הלכה או ראש הפרק, או שיאמר על טמא טהור או על טהור טמא, ועל אסור מתר ועל מתר אסור – חברו מחזירו. ומנין שכשחברו מחזירו וקורא עמו, שיש להם שכר טוב בעמלן, שנאמר (קהלת ד): "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם".

ד שלשה שיושבין ועוסקין בתורה, מעלה עליהם הקדוש-ברוך-הוא כאלו נעשים אגדה אחת לפניו, שנאמר (עמוס ט): "הבונה בשמים מעלותו ואגדתו על ארץ יסדה". היא למדת: שלשה שיושבין ועוסקין בתורה, מעלה עליהם כאלו נעשו אגדה אחת לפני הקדוש-ברוך-הוא.

ה שנים שיושבין ועוסקין בתורה, שכרם מתקבל במרום, שנאמר (מלאכי ג): "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה'". אילו הן "יראי ה'" – אלו שגוזרים גזרה ואומרים: גלף ונתיר את האסורים ונפדה את השבויים; והספיק הקדוש-ברוך-הוא בידיהם, והולכין ועושין מיד. ואילו הן "ולחשבי שמו" – אלו שמחשבין בלבם ואומרים: גלף ונתיר את האסורים ונפדה את השבויים; ולא הספיק הקדוש-ברוך-הוא בידיהם, ובא מלאך וחקטן בקרקע.

When one sits by himself studying Torah, his reward is stored up on high, as it is said, "Though he sit alone and keep silence, surely He hath laid up (reward) for him (Lam. 3: 28)." A parable is told: to what may this be likened? To one who had a young son whom he left at home when he went out to the market place. The child then proceeded to take down a scroll, laid it in his lap, and sat studying it. When his father returned from the market place, he exclaimed: "See what my little son, whom I left alone when I went out to the market place, has done! By himself he proceeded to take down the scroll, laid it in his lap and sat studying it." Thus thou dost learn that even when one sits by himself studying Torah, his reward is stored up on high.

AND JUDGE EVERYONE WITH THE SCALE WEIGHTED IN HIS FAVOR. There was once a young girl who had been taken captive, and two saintly folk went after her to ransom her. One of them entered the harlots' apartment. When he came out he asked his companion: "What didst thou suspect me of?" The other replied: "Of finding out perhaps for how much money she is being held." Said the first: "By the Temple service, so it was!" And he added: "Even as thou didst judge me with the scale weighted in my favor, so may the Holy One, blessed be He, judge thee with the scale weighted in thy favor."

Again it once happened that a young girl was taken captive. Two saintly folk went after her to ransom her, and one of them was seized on a charge of brigandage and imprisoned. Every single day his wife would bring him bread and water. One day he said to her: "Go to so and so and tell him that I am being held in prison because of unchastity, while he sits and amuses himself at home and pays no attention to (the fate of) the girl." Said his wife to him: "Is it not enough for thee that thou art held in prison, but thou must busy thyself with idle matters?" She did not go; instead she busied herself with idle matters. "I beg of you," he said to her, "go and tell him." So she went and told him. What did that man do? He went and brought silver and gold and other men with him and they freed both the saint and the girl. When he was freed the saint said to them: "Let this girl sleep with me on a bed in her clothes."

ו יחיד יושב ועוסק בתורה, שכרו מתקבל במרום, שנאמר (איכה ג): "ישב בדרך וידם כי נטל עליו". משלו משל למה הדבֵר דומה, לאחד שהיה לו בן קטן. הניחו ויצא לשוק. עמד ונטל את המגלה והניחה בין ברביו, והיה יושב והוגה בה. כיון שבא אביו מן השוק, אמר: ראו בני קטן, שהנחתיו ויצאתי לשוק. מה עשה, מעצמו נטל את המגלה והניחה בין ברביו והיה יושב ולומד בה. הא למדת, שאף יחיד שיושב ועוסק בתורה, שכרו מתקבל במרום.

ז "והוי דן את כל האדם לכף זכות". מעשה בריכה אחת שנשבית, והלכו אחריה שני חסידים לפדותה. נכנס אחד מהם לקבה של זונות. פשיצא אמר לחברו: במה חשדתני. אמר: שמא לידע בכמה דמים היא מהרהנת. אמר לו: העבודה, כך היה. אמר לו: בשם שדנתני לכף זכות, כך הקדוש-ברוך-הוא ידין אותך לכף זכות.

ח שוב מעשה בריכה אחת שנשבית, והלכו אחריה שני חסידים לפדותה, ונתפס אחד מהם לשום לסטוס, וחבשוהו בבית האסורין. בכל יום ויום היתה אשתו מביאה לו לחם ומים. יום אחד אמר לה: לכי אצל פלוני ואמרי לו שאני חבוש בבית אסורין, והוא יושב בביתו ואינו משגיח על הריכה. אמרה לו: לא דייד שאתה חבוש בבית האסורים, אלא שהיית מתעסק בדברי שטות. לא הלכה. אמר לה: בבקשה ממך, לכי ואמרי לו. הלכה ואמרה לו. מה עשה אותו האיש, הלך והביא כסף וזהב ובני-אדם עמו, והוציאו את שניהם. פשיצא אמר להם: תנו לי ריכה זו שתישן עמי בכגדיה על המטה.

In the morning he said to them: "Let me immerse myself." They had him immerse himself. ["Let her immerse herself," he said. They had her immerse herself.] Then he asked them: "When I asked to be immersed what did you suspect me of?" "We thought," they replied, "all those days while thou wast held in prison thou wast hungry and thirsty; and now when thou didst come out into the open air, thy flesh grew hot all over and perhaps thou didst suffer pollution." "What of the immersion of the girl," he asked them; "what did you suspect her of?" They replied: "Seeing that all those days when she dwelt among the heathen she ate and drank of their food, thou didst now order, 'Let her immerse herself,' so that she should become clean." "By the Temple service," he exclaimed, "so it was! And even as you judged me with the scale weighted in my favor, so may God judge you with the scale weighted in your favor."

Even as the righteous of old were saintly, so were their beasts saintly. It is said: The camels of Abraham, our father, would not enter into a house in which there was an idol, as it is said, "For I have cleared the house, and made room for the camels (Gen. 24: 31)." For I have cleared the house of teraphim. And why does the verse say, And made room for the camels? This teaches that they would not enter into the house of Laban, the Aramean, until all the idols were removed from their sight.

Once the ass of Rabbi Hanina ben Dosa was stolen by brigands. They tied the ass up in a yard, and put before it straw and barley and water. But it would not eat or drink. They said: "Why should we let it die and befoul our yard?" So forthwith they opened the gate before it, and drove it out. It walked along braying until it reached the house of Rabbi Hanina ben Dosa. When it reached his house, his son heard its voice. "Father," he said, "this sounds like our beast." Said Rabbi Hanina to him: "My son, open the door for it, for it has almost died of hunger." He arose and opened the door, and put before it straw, barley, and water, and it ate and drank. Therefore it was said: Even as the righteous of old were saintly, so were their beasts saintly, like their masters."

לשחרית אמר להם: הטבילוני והטבילוה. והטבילום. יאמר להם: בשעה שהשכבתיה תחת מרגלותי, במה חשדתוני. אמרו לו: אמרנו שמא יש בנו תלמיד שאינו כדוק לרבי. לטבילה שלי במה חשדתוני. אמרו לו: אמרנו, כל אותן ימים שהיה חבוש בבית האסורין היה רעב וצמא, ועכשו יצא לאויר העולם וחס בשרף עליך, ושמא ראית קרי. אמר להם: לטבילה של ריבה זו במה חשדתנה. אמרו לו: שכל אותן הימים שהיתה שרויה בין העובדי-כוכבים היתה אוכלת משלהם ושותה משלהם – עכשו אמרת הטבילוה כדי שתטהר. אמר להם: העבודה, כך היה. ואתם שדנתוני לכף זכות, המקום ידין אתכם לכף זכות.

כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים, כך בהמתן היו חסידות. אמרו: גמליו של אברהם אבינו לא נכנסו לבית שיש בו עבודת כוכבים, שנאמר (בראשית כד): "ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים" – מלמד שלא נכנסו לבית לכן הארמי עד שפנו כל העבודת כוכבים מפניהם.

ימעשה בחמורו של רבי חנינא בן-דוסא שגנבוהו לסטים, וחבשו את החמור בחצר והניחו לו תבן ושעורין ומים, ולא היה אוכל ושותה. אמרו: למה אני מניחין אותו שימות ויבאיש לנו את החצר. עמדו ופתחו לה את הדלת והוציאוה. והיתה מושכת והולכת, עד שהגיעה אצל רבי חנינא בן-דוסא. כיון שהגיעה אצלו, שמע בנו קולה. אמר לו: אבא, דומה קולה לקול בהמתנו. אמר לו: בני, פתח לה את הדלת, שפבר מתה ברעב. עמד ופתח לה הדלת והניח לה תבן ושעורין ומים, והיתה אוכלת ושותה. לפיכך אמרו: כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים, כך בהמתן חסידות כמותן.